

af Hjelpekasserne er ensbetydende med, at den Bagdør, der blev stænget saa grundigt i 1887, nu er slaaet op paa vid Gab, at Vejen til Kvindernes fulde Ligestilling med Mændene i vort offentlige kommunale og politiske Liv er gaaet om ad Hjelpekasserne.

Arbejdskaar

for

Kvinder i Samarbejde med Mænd.

I en Artikelrække vil vi søge i store Træk at give en Oversigt over ovenstaaende Emne, idet vi gaar frem efter følgende Plan: Stats- og kommunal Tjeneste. Handel, Industri og Haandværk. Materialet har vi til Dels indsamlet i Fællesskab, men den enkelte er iøvrigt ansvarlig for den af Vedkommende signerede Artikel.

Louise Neergaard. Astrid Paludan-Müller.

Kvinderne

i Jernbane- Telegraf- og Post-Etaterne.

De i 1902-1903 gennemførte nye Lønningslove for Jernbane- Telegraf- og Post-Etaterne forbedrede i en betydelig Grad de i disse Etater ansatte Kvinders Kaar. Foruden den rent øjeblikkelige Fordel, som de dengang ansatte Kvinder opnaaede, blev der, i alt Fald til Dels, givet Kvinderne Avancementsmuligheder, som de ikke tidligere havde haft, og som jo ikke alene er et Pengespørgsmaal, men tillige i høj Grad betinger den Arbejdsglæde, der følger med Udsigten til at kunne naa frem ved et godt og samvittighedsfuldt udført Arbejde. Det bør her fremhæves, at den nuværende Trafikminister, Høgsbro, har været Kvinderne i de ham underlagte Etater Jernbane og Telegraf, særdeles velsindet, og Kvindesagens Venner vil være ham taknemlig for, at han som Minister i Praksis har vist, at han bevarede sin tidligere Interesse for Kvindesagen.

I det følgende skal gives en Oversigt over de specielle Forhold vedrørende Kvindernes Stilling i hver af de nævnte Etater, medens de fælles Vilkaar anføres under eet til Slut.

Ved **Statsbanerne** er for Tiden fast ansat ca. 150 Kvinder som Assisterter. Telegrafister, Skrivere, Billettrykkere, og Elever. Af

disse 150 er 52 Assisterter, og i denne Klasse er efter Vedtagelsen af indeværende Aars Finanslovsforslag, den 1. April d. A. yderligere 28 rykket op. Det er først i de sidste Par Aar, at det er bleven fast Regel, at de kvindelige Skrivere og Telegrafister, der egner sig for Forfremmelse, avancerer til Assisterter. Den første kvindelige Assistent udnævntes i 1893, de næste 7 i 1897, i 1904 var man naaet til 16, et Tal der altsaa nu har naaet det femdobbelte. Siden 1. Januar 1906 antages ikke flere kvindelige »Skrivere« og »Telegrafister« (disse havde fra 480—1200 Kr. aarlig); men Kvinderne bliver lige som de unge Mænd antagne som Elever og forfremmes fra denne Klasse til Assisterter.

Begyndelseslønnen for saavel mandlige som kvindelige Elever er 480 Kr. aarlig, stigende med 60 Kr. aarlig, for Kvindernes Vedkommende til 840 Kr., medens de mandlige Elever kun naar til 720 Kr., men ogsaa har 2 Aars kortere Elevtjeneste, idet en Overgangsstilling, Underassistent, for deres Vedkommende er skudt ind mellem Elev og Assistent. De kvindelige Assisterter, der altsaa for Fremtiden naar denne Klasse efter 7 Aars Elevtjeneste, har fra 960-1860 Kr. aarlig, den mandlige Assistentklasse (incl. Underassisterter) 800-2460 Kr. Et Plus til Lønningen er Frirejserne, for Underklasserne paa 3. Kl., for Assisterterne paa 2. Kl.

Den største Del af de ved Statsbanerne ansatte Kvinder benyttes ved Kontorarbejde, særlig ved Revisionen, hvor de mandlige og kvindelige Skrivere og Assisterter væsentlig har samme Arbejde. Hidtil er ingen ved Statsbanerne ansat Kvinde naaet højere end til Assistent.

Foruden de ovenfor nævnte fast ansatte Kvinder i Statsbanernes Tjeneste, bør imidlertid nævnes den ret talrige Skare af Ledvogtersker, samt som noget nyt Bestyrerskerne af Ekspeditionsstederne (Stationerne) paa den ny Viborg—Herningbane. Disse Kvinder staar i et ejendommeligt Tjenesteforhold til Statsbanerne, idet deres Stilling som Regel er afhængig af, at de er gifte med Jernbanefolk, og de staar udenfor Lønningsrammerne. Ledvogterskerne passer deres Bestilling i Kraft af Mandens Ansættelse som Banearbejder. Vederlaget bestaar i Fribolig for Familien i et Vogterhus, paa særlig befærdede Banelinjer faar Ledvogtersken et yderligere Vederlag af indtil 1 Kr. pr. Dag. Stationsbestyrerskerne ved Viborg—Herningbanen er gifte med Baneformænd, men derudover forlanges der ingen særlig Foruddannelse af dem. Vederlaget for Hustruens Gerning be-